

Utbildningsinspektion i grundskolan Rutsborgskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Rutsborgskolan	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	95
Skolbarnsomsorg	68
Förskoleklass	20
Grundskola	150

Rutsborgskolan ingår tillsammans med förskoleverksamhet i rektorsområde ”Enhet Borgeby”. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, grundskola med årskurs 1-6 samt fritidshem. Eleverna på skolan är fördelade i sex ålders-homogena klasser. Cirka 85 procent av eleverna i årskurs F-3 är inskrivna på skolans fritidshem. Åtta elever från årskurs 4-6 går till så kallad fritidsklubb. Skolans ledning består av rektorn och biträdande rektorn. I enheten är 48 personer anställda varav hälften arbetar inom förskoleverksamheten.

Rutsborgskolan är belägen i utkanten av Bjärred i gränslandet mellan villabyggnad och åkermark. Flertalet av eleverna kommer från närbelägna villaområdet Ungefär 30 procent av eleverna kommer från den omgivande landsbygden och tar sig till skolan med hjälp av skolskjuts.

Befolkningsunderlaget utgörs i stor utsträckning av högutbildade och yrkesarbetande. Skolan byggdes 1981 och har en modern arkitektur. Skolgården är variationsrik med ytor avsedda för olika typer av lekar. Skolan disponerar också en sporthall, som vid kvällar används av föreningslivet.

Rutsborgskolan arbetar för att vara en hälsofrämjande skola genom rörelse, utepedagogik och friskvård i olika former. Skolan satsar också på miljöarbete och har skaffat sig Grön flagg.

Genomförandet av inspektionen i Rutsborgskolan

Skolverket sände den 19 maj skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Rutsborgskolan har bestått av undervisningsråden Per Ingvar de la Motte och Ebba Svartz. Besök i Rutsborgskolan inleddes den 9 och avslutades den 10 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Rutsborgskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan infor-

mation om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Rutsborgskolan genomfördes formella intervjuer med elever, föräldrar, pedagogisk personal, elevvårdsteam, rektorn och biträdande rektorn. Ett urval av klasser från varje arbetslag besöktes och lektioner observerades.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Rutsborgskolan visar eleverna respekt mot varandra och mot vuxna. Både personal, föräldrar och elever beskriver att eleverna är rädda om varandra, tar hand om varandra och är väl medvetna om skolans normer och regler.

Eleverna som inspektörsteamet talade med känner till begreppet mobbning och tar avstånd från kränkande beteenden. Dock kan det på skolan förekomma konflikter och att enskilda elever blir kränkta bland annat genom ett hårt språk.

Eleverna är trygga och upplevs av personalen som mycket trevliga och med hög grad av studiemotivation. Eleverna har beroende på ålder förmåga att delta i skolans formella demokratiska beslutsformer och visar i intervjuer med inspektörsteamet kunskap om skolans beslutsprocesser. De visar förmåga att argumentera och uttrycker en vilja att påverka och förändra verksamheten.

Genom arbetet i skolans olika råd och genom miljöprojektet "Grön flagg" utvecklar eleverna en förmåga att ta allt större ansvar för såväl sin utbildning som den verksamhet de finns i och för sin miljö.

Funktionshindrade elever är helt accepterade av andra elever. Handikapp är inget hinder för att erhålla kamraters stöd. Lomma kommun är ett homogent samhälle och eleverna på Rutsborgskolan möter få elever med annan kulturell bakgrund. Det finns en medvetenhet hos föräldrar och personal att detta kan vara ett problem avseende möjligheten att utveckla tolerans och förståelse för människors olikheter och lika värde.

Sammanfattningsvis utvecklar eleverna normer, värden och förhållningssätt väl i enlighet med de nationella målen. Eleverna tar ansvar för sin skola och sin miljö. Den sociala gemenskapen mellan elever och personal är trygg och trivsamt. Eleverna visade goda kunskaper om skolans formella inflytande.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I barn och utbildningsnämndens skolplan anges att goda villkor skall skapas för lärande och arbetsglädje. Målet är uppfyllt när alla elever lämnar skolan med goda kunskaper och ges möjlighet att lämna grundskolan med godkända slutbetyg.

På Rutsborgskolan är 100 procent av eleverna godkända på de nationella ämnesproven 2003 i ämnena engelska, matematik och svenska. Kunskapsbedömningarna är osäkrare i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena. Eleverna redogör för inspektörerna om arbetet i skolans alla ämnen. Trots att det finns brister i uppföljningen av skolans övriga ämnen bedömer inspektörsteamet att eleverna ges förutsättningar att nå målen även i dessa ämnen. Föräldrarna som inspektörerna intervjuade hade uppfattningen att eleverna har goda kunskaper med sig från skolan och klarar sig bra när de börjar i årskurs 7.

Vidare bedömer inspektörsteamet att eleverna har god förmåga att arbeta både självständigt och tillsammans med kamrater.

Elevernas kunskaper följs med hjälp av olika diagnoser och tester exempelvis Skolverkets diagnostiska material. Vid utvecklingssamtalen diskuterar föräldrar, elever och lärare hur väl eleverna uppnått skolans mål. Ett arbete att utveckla individuella utvecklingsplaner är påbörjat.

Eleverna anser att de lär sig bra och nyttiga saker i skolan. De känner inte till att det finns en läroplan för grundskolan och har svaga kunskaper om kunskapsmålen.

Sammanfattningsvis är elevernas kunskaper i engelska, matematik och svenska mycket goda. Inspektörsteamet bedömer att eleverna har förutsättningar att nå målen även i övriga ämnen. Dock är denna bedömning mera osäker då skolan brister i dokumentationen över elevernas kunskaper i dessa ämnen i förhållande till de nationella kursplanerna. Elevers kunskaper om kursplanernas och läroplanens mål är svaga vilket försvårar elevernas möjlighet att aktivt delta i planering och utvärdering av undervisningen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Skolans verksamhetsplan (arbetsplan) bygger på Lomma kommuns skolplan. Under avsnittet Trygghet anges i skolplanen att barnen/eleverna skall få en god trygghet och kärleksfull omsorg och gemenskap. I skolans verksamhetsplan har detta mål brutits ned till lokala mål och konkreta åtgärder. Med hjälp av bland annat Skolverkets indikatorsystem BRUK har skolan i sin kvalitetsredovisning redovisat en hög måluppfyllelse av planerade insatser för att nå ovanstående mål. Inspektörsteamet konstaterar att personalen på Rutsborgskolan har starkt fokus på värdegrundsfrågorna.

I klasserna förekommer aktiviteter för att träna exempelvis att vänta på sin tur, att förstå demokratins principer med majoritetsbeslut, att inte tolerera kränkningar, att ta ansvar och träna inflytande över sitt arbete. Exempel på aktiviteter är kompisamtal, massage och drama. I årskurs 4 används en metod (Tribes) för att träna eleverna att våga uttrycka åsikter, vara aktiva lyssnare och stå för det man sagt.

Personal och skolläda arbetar aktivt för att minska konflikter. I klasserna utses kamratstödare. Övriga elever är väl medvetna om kamratstödjarnas uppgifter. Mobbning och kränkande behandling kan komma till skolans kännedom via föräldrarna eller genom observationer på skolgården eller i klassrummet. Konflikter och bråk stoppas tidigt eftersom vuxna finns bland barnen under hela skoldagen. Enligt föräldrar agerar skolan snabbt vid kränkningar och konflikter.

På skolan finns en antimobbningsgrupp som tar ett extra ansvar för förebyggande insatser och metoder att identifiera mobbning. I gruppen ingår skolläda, kurator, lärare och fritidspedagog. Skolans förebyggande arbete mot kränkande behandling framträder tydligast i åldrarna F-3, där personaltätheten är större. Personalen på fritidshemmet har dessutom en starkare koppling till de yngre barnen och tar en del av ansvaret för det förebyggande värdegrundsarbetet.

Skolan har en handlingsplan för jämställdhet mellan könen och mot kränkande behandling. Planen behandlar begreppet kränkande behandling utifrån ett vidare perspektiv och fokuserar inte enbart mot mobbning. En del av handlingsplanen beskriver specifikt åtgärder vid mobbning. I fem konkreta steg handleds personalen. Planen har likheter med den så kallade "Farstamodellen". Dock involveras föräldrar tidigt i åtgärderna och inspektörsteamet bedömer att handlingsplanen är ett bra redskap för bearbetning av mobbning. Inspektörsteamet bedömer emellertid att planen behöver konkretiseras ytterligare för att graden av förebyggande arbete inte skall vara avhängigt av den enskilde läraren. Dess-

utom bör skolan formulera en beredskap att möta kränkningar mellan vuxna - barn och barn - vuxna.

För att stärka elevernas ansvar och inflytande har skolan skapat ett antal råd exempelvis elevråd, miljøråd, matråd och rastråd. I varje klass skall varje vecka hållas klassråd, som skall utgöra en grund för de övriga rådens arbete och fungera som remissorgan inför beslut. Det är frivilligt för eleverna att delta i ett råd men skolans målsättning är att alla elever skall ha deltagit i ett råd under sin skoltid på Rutsborgskolan. Råden behandlar i huvudsak fysiska åtgärder såsom lokalfrågor och utemiljö. Inspektörsteamet bedömer att frågor kring kunskapsuppdraget sällan bearbetas i råden.

Inspektörerna såg under sina lektionsbesök goda exempel på verksamheter att träna elevernas inflytande och ansvarstagande. Personalen menar att eleverna kan påverka sin arbetssituation genom den egna planeringen, vid eget arbete och temadagar samt i ämnet elevens val. Pedagogerna lyssnar på elevernas önskemål och försöker tillmötesgå i den mån det är rimligt. Elever som intervjuades av inspektörsteamet anser att de inte får påverka nämnvärt i undervisningen. Diskussioner med eleverna om skolans nationella mål, vad dessa betyder och på vilket sätt de skall nås förekommer i liten omfattning. Inspektörerna noterar att inflytandet i huvudsak handlar om när arbetsuppgifter skall genomföras och stundtals också på vilket sätt (hur). Vad- och Varför -frågan behandlas i mycket begränsad omfattning. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med inflytande och delaktighet bör förbättras och inte vara beroende av den enskilde läraren. Härvidlag behöver skolan utveckla en övergripande strategi för att skapa ett mera progressionsinriktat synsätt.

Rektorn strävar efter en god samverkan med föräldrar och elever. Skolan samverkar med föräldrarna genom ett skolråd, som består av föräldrar från alla klasser och som fattar beslut om t.ex. öppet hus, föreläsningar eller andra aktiviteter riktade mot föräldrar. Rådet tjänstgör som ett bollplank för skolledningen och fungerar som en länk mellan skolledning och övriga föräldrar.

Föräldramöten förekommer minst en gång varje termin. I stort sett alla föräldrar kommer till utvecklingssamtalen.

Skolsköterska finns vid skolan två dagar per vecka och träffas övrig tid per telefon. Skolläkaren har mottagning enligt överenskommelse med skolsköterskan. Skolsköterskan följer ett basprogram som är gemensamt för skolhälsovården i Lomma kommun.

Sammanfattningsvis är arbetet med den psykosociala och fysiska arbetsmiljön på Rutsborgskolan i överensstämmelse med läroplanens riktlinjer för hur skolan skall främja värdegrunden. På skolan bedrivs ett omfattande och engagerat arbete för att skapa en trygg miljö för lärande. Det formella inflytandet i skolan är väl organiserat. Det är dock angeläget att skolan utvecklar det inre demokratiarbetet och arbetar för att stärka elevernas reella inflytande på undervisningens innehåll och arbetsformer så att eleverna i högre grad kan vara med att ta ansvar för sitt skolarbete. Skolans handlingsplan mot kränkande behandling är i behov av mera konkreta åtgärdsbeskrivningar och behöver ses över så att den även omfattar vuxnas beteende i relation till eleverna.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

På Rutsborgskolan arbetar personalen i två arbetslag. Förskoleklassen tillsammans med årskurs 1-3 utgör ett arbetslag och årskurserna 4-6 det andra. På Rutsborgskolan finns en särskild undervisningsgrupp med elever som tillhör årskurserna 2-4. Eleverna kommer både från Rutsborgskolan och andra skolor i kommunen. Alla elever i gruppen har en klasstillhörighet på Rutsborgskolan.

Vid observationer i klassrummen såg inspektörsteamet exempel på lektioner med varierat arbetssätt och god individanpassning. Eleverna gavs möjlighet till självständigt arbete. Inspektörsteamet upplevde en lugn och harmonisk arbetsmiljö med motiverade och aktiva elever.

Personalen har påbörjat ett arbete för att konkretisera hur skolan skall arbeta med lärandet i skolans ämnen. Dessa lokala bearbetningar är färdigställda i ämnet matematik och arbetet pågår i ämnet svenska. De nationella kursplanerna ligger till grund för detta utvecklingsarbete.

De praktiskt-estetiska ämnena integreras i skolarbetet då detta anses vara möjligt. Skolans arbete med de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena är stundtals temainriktat. Inspektörerna uppfattar att undervisningen i dessa ämnen i hög grad planeras utifrån traditioner och läromedel. Kunskapen hos personalen om de nationella målen i dessa ämnen synes variera vilket medför att det förekommer brister i undervisningens innehåll och målfokus. Detta framkommer tydligt i ämnena hem- och konsumentkunskap och teknik men yttrar sig även i alltför sporadiska utmaningar att utveckla elevernas tänkande och problemlösningsförmåga i andra ämnen. Inspektörsteamet bedömer det därför vara nödvändigt att se över skolans arbete utifrån de nationella kursplanerna och i högre grad rikta arbetet mot kursplanernas mål att sträva mot.

Utvecklingssamtal förekommer varje termin. Vid samtalen medverkar förutom klasslärare och fritidspedagog även speciallärare om denna arbetat med eleven. Idrottslärare och slöjdlärare deltar i utvecklingssamtalen när det bedöms som angeläget. Föräldrarna upplever utvecklingssamtalen som ett bra stöd för elevernas kunskapsutveckling i ämnena engelska, matematik och svenska. Någon förälder anser att utvecklingssamtalen blir torftigare ju äldre barnen blir och önskar att informationen skulle vara tydligare. Inspektörerna bedömer att det kan finnas svårigheter att ge adekvat information avseende övriga ämnen då kopplingen till de nationella målen enligt ovan är svag.

Skolan arbetar mycket systematiskt med att identifiera elever i behov av särskilt stöd och erbjuda dem den hjälp de behöver. Observationsscheman, tester och

diagnoser används för att stämma av elevernas behov och kunskapsutveckling. Specialpedagog och logoped från det kommunövergripande resursteamet träffar eleverna redan när de går i förskoleklass vilket gör att de elever som är i behov av särskilt stöd fångas upp tidigt. Det operativa ansvaret för elevvårdsarbetet skall enligt Lomma kommuns elevvårdsplan vila på arbetslaget med tonvikt på klassläraren eller mentorn. Rektorn skall ha det yttersta ansvaret.

Rutsborgskolans elevvårdsteam består av rektorn, biträdande rektorn, skolans specialpedagog samt skolsköterska och speciallärare från den centrala Resursenheten. Elevvårdsteamet träffas kontinuerligt en gång i månaden. Trots skolans höga måluppfyllelse bedömer skolans speciallärare att många av skolans elever är i behov av någon form av stödåtgärder. Åtgärdsprogram upprättas av klassläraren tillsammans med elev, föräldrar och speciallärare. Klassläraren ansvarar för att programmet följs upp. Elevvårdsarbetet följs också upp genom regelbundna klasskonferenser, som leds av rektorn. När elever är i behov av mera omfattande insatser inkallar rektorn elevvårdskonferensen. Rektorn leder denna.

Det finns rutiner för samverkan och övergång mellan förskola och förskoleklass. Samverkan inom skolan mellan yngre och äldre årskurser är mindre frekvent. Inspektörsteamet ser det som angeläget att skolan ser över kontinuiteten i undervisningen mellan de två arbetslagen. Inte heller förekommer någon nämnvärd samverkan med Bjärehovsskolan, som tar emot Rutsborgskolans elever från årskurs 7. Återkopplingen till Rutsborgskolan om elevernas utveckling och resultat på Bjärehovsskolan är sporadisk och ingår därför inte som en del i skolans uppföljnings- och kvalitetsarbete.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att undervisning är av god kvalitet på Rutsborgskolan. Skolans arbete med att identifiera elever och i behov av särskilt stöd och ge dem adekvat hjälp är mycket god. Kunskapsmålen bör dock tydliggöras och konkretiseras för att utgöra ett stöd i elevernas lärande. Utvecklade kunskapsuppföljningar i skolans alla ämnen kan bidra till att innehållet i utvecklingssamtalen förbättras. Vid övergångar inom skolan och till årskurs 7 bör samverkan utvecklas för att skapa helhet i undervisningen och för att tillse att eleverna får nödvändiga kunskaper.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Det administrativa området för Rutsborgskolan omfattar Borgeby förskola med sex avdelningar, skolbarnsomsorg med tre fritidshemsavdelningar, förskoleklass och grundskola årskurs 1-6. Två ledare, rektorn och biträdande rektorn, har ansvar för verksamheten. En assistent har bland annat hand om bokföring, löner och administration kring barnomsorgen.

Rektorn har arbetat som skolledare på Rutsborgskolan sedan år 2000. Hon har totalt sex års erfarenhet som skolledare och har gått den statliga rektorsutbildningen. Biträdande rektorn har arbetat i kommunen under många år, bland annat som förskollärare, och har sedan omorganisationen 1999 innehaft den nuvarande tjänsten. Hon arbetar huvudsakligen på förskolorna men en stor del av skolans arbetsuppgifter handhar rektorerna som ett team. Rektorn har det övergripande ansvaret för ekonomi, kvalitetsarbete, arbetsmiljö och elevvårdsarbetet. Hon ingår i elevvårdsteamet som träffas en gång per månad för att bland annat fördela resurser till barn i behov av stöd.

Rektorn är direkt underställd kommunens förvaltningschef och ingår i dennas chefsgrupp. Förvaltningschefen kallar till chefsgruppsmöten en gång per månad. I chefsgruppen ingår förutom chefer i skolan även chefer från kultur, fritid och kost enheterna, ca 14 personer. Mestadels handlar mötena om ekonomiska och strukturella frågor. I slutet av chefsgruppsmötena finns tid avsatt för skol-specifika frågor. I denna grupp behandlas bland annat strategifrågor kring skolornas uppdrag och gemensam kompetensutveckling. Pedagogiska diskussioner är sällan förekommande i denna grupp. Rektorerna på Rutsborgskolan säger sig ha ett bra stöd från förvaltningsledningen.

Rektorn har som mål att både spontant och mera regelmässigt röra sig i verksamheten. Elever och personal menar att rektorn inte är tillräckligt synlig i verksamheten. Rektorn känner nästan alla elever och föräldrar till namnen och eleverna vet vem som är rektorn och vad hon har för arbetsuppgifter. Föräldrar som inspektörsteamet intervjuade ansåg rektorn vara lättillgänglig och väl insatt i skolans förordningar. Samverkan med föräldrar förekommer men berör sällan frågor förknippade med undervisningen och dess innehåll. Elever och föräldrar har inte deltagit i framtagandet av skolans arbetsplan.

Rutiner och dokumentationen avseende elevers utbildning såsom närvaro, åtgärdsprogram, elevvårdsprotokoll är i huvudsak av mycket god kvalitet.

En ansvarsfördelning finns mellan Rutsborgskolans- och Resursenhetens rektor avseende skolans särskilda undervisningsgrupp. Personalen tillhör Resursenheten och eleverna tillhör Rutsborgskolan. Vid placering av elever i gruppen görs bedömningen av Resursenheten efter ansökan från skolan. Rektorn på Rutsborgskolan beslutar enligt delegation om placeringen. Vid beslutet lämnas dock inte överklagandehänvisning i enlighet med grundskoleförordningen.

Skolans arbete och organisation styrs i hög grad av kommunens skolplan, som är i starkt fokus hos skolledningen. Rutsborgskolans verksamhetsplan (arbetsplan) har samma mål som kommunens skolplan kompletterade med en åtgärdsbeskrivning (verksamhetsplan). Konkretionsnivån inom planen varierar från mycket konkreta till mera övergripande beskrivningar av åtgärder för att nå målen. Inspektörerna bedömer att de övergripande delarna i planen bör konkretiseras ytterligare för att underlätta genomförandet av gemensamma pedagogiska strategier. I detta sammanhang är det angeläget att öka fokus på de delar av

det nationella uppdraget som gäller elevernas lärande. Trots medverkan i att upprätta planen betraktar personalen ett policydokument med i huvudsak sociala mål som skolans arbetsplan. Inspektörsteamet konstaterar att verksamhetsplanen inte är ett levande dokument för personalen.

Rektorn har av organisatoriska skäl valt att dela upp informationsmöten för personalen i skolan respektive i förskoleklass och på fritidshem. Mötena äger rum varje vecka. Arbetsplatsträffar för all personal är förlagda till kvällstid två till tre gånger per termin.

Enligt personalen är rektorn en tydlig ledare som sprider trygghet i organisationen och vid behov ger stöd. Hon är positiv och tillåtande till att nya metoder provas. Dock saknar personalen tid för pedagogiska diskussioner och anser att den centrala styrningen av skolan under senare år inneburit att pedagogerna fått allt mindre tid att arbeta med egna utvecklingsfrågor. Inspektörsteamet bedömer att det på Rutsborgskolan finns utrymme för ett starkare pedagogiskt ledarskap, inte minst för att styra arbetet mot det nationella uppdraget. Skolledningen bör se över sammanträdes- och arbetsrutinerna för att skapa utrymme för djupare diskussioner om mål, arbetsformer och andra pedagogiska frågor.

Inom skolledningen finns en hög medvetenhet om utvärderings- och kvalitetsarbetet. Skolans kvalitetsredovisning innefattar kommungemensamma och egna utvärderingar och utgår från kommunens prioriterade mål. Elever, föräldrar och personal utvärderar verksamheten. Redovisningen innehåller mål, resultat samt åtgärder för förbättring. Både i kommunens övergripande- och skolans resultatmätningar har man använt sig av Skolverkets indikatorsystem BRUK. Personalen involveras i kvalitetsarbetet under exempelvis arbetsplatsträffar och utvärderingsdagar.

Rektorn lägger ner stor kraft för att tillgodose att lokalerna blir trivsamma och ändamålsenliga. Trivseln bland personalen är hög och läraromsättningen låg.

Sammanfattningsvis kan konstateras att kommunens styrning av verksamheten genom skolplanen och gemensamma rutiner fungerar bra. Ledningen vid Rutsborgskolan är förtrogen med den dagliga verksamheten och tar ansvar för de övergripande funktionerna som beskrivs i läroplanen och bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete. Arbetet att förbättra elevernas kunskapsresultat bedrivs engagerat bland annat genom en väl organiserad elevvård. Det pedagogiska utvecklingsarbetet kan dock behöva styras upp för att skapa en samsyn bland personalen avseende kunskaper, mål och arbetsmetoder. Härvidlag finns ett behov att skolledningen initierar djupare diskussioner, och eventuellt kompetensutveckling, kring exempelvis innehåll och arbetsformer utifrån ett nationellt perspektiv. Skolan har inte kunnat visa att den samverkat med elever och föräldrar vid framtagandet av skolans arbetsplan.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Skolan har en hög ambitionsnivå vad gäller att tillgodose elevers olika behov. Rutsborgskolan är genom sin fysiska planering väl förberedd att ta emot elever med funktionshinder. Inspektörsteamet bedömer därför att anpassningsförmåga och beredskap att ta emot elever med funktionshinder är god.

En stor del av eleverna väljer att läsa ett modernt språk. Språkvalet görs i årskurs 5 och undervisningen startar från och med vårterminen i årskurs 6. Eleverna kan välja mellan franska, spanska och tyska. En mindre del av eleverna väljer att istället för modernt språk läsa svenska och engelska.

Skolan har i årskurs 4 organiserat elevens val som två forskarveckor, i vilka eleverna fritt får välja ämne att forska i. Under årskurs 5 och 6 benämns ämnet "elevens väl" som är inriktat på skolans hälsofrämjande arbete och ämnet idrott och hälsa. Syftet med elevens väl är att reducera elevernas stillasittande och inspirera till rörelse genom att de får möjlighet att prova nya aktiviteter. Elevgrupperna sätts samman av pedagogerna. Under tre perioder får eleverna delta i olika aktiviteter exempelvis friluftsliv, drama, tennis, undervisning i hjärt- och lungräddning. Inspektörsteamet bedömer att skolans sätt att hantera elevens val inte motsvarar nationella intentioner. Syftet med elevens val skall vara att med de nationella kursplanerna som utgångspunkt bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Urvalet av ämnen skall vara allsidigt och skolan skall sträva efter att eleverna själva skall kunna välja fördjupning.

Skolan har ett fåtal elever med annat modersmål och modersmålsundervisningen är därför mycket begränsad. Denna form av undervisning erbjuds via blankett samt i samband med utvecklingssamtalen.

Rektorn ser genom schemaläggningen till att skolan följer den av kommunen antagna timplanen så att eleverna erhåller den garanterade undervisningstiden. Skolans timplan är avstämd mot Bjärehovsskolan som tar över barnen efter årskurs 6.

Skolan informerar elever och föräldrar om skolans innehåll och aktiviteter företrädesvis på föräldramöten. Föräldrar får även regelbunden information via elevernas klassföreståndare samt via skolans hemsida. Informationen är dock oftast av praktisk karaktär bortsett från informationen om "Trygghet och lärande - Hand i hand". Inspektörsteamet anser att skolans information till föräldrar har en lämplig ambitionsnivå men att skolan på ett tydligare sätt bör delge ele-

ver och föräldrar information om skolans nationella mål exempelvis om innehållet i läroplaner och kursplaner och på vilket sätt skolan arbetar för att nå dessa mål.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elever har tillgång till utbildning i enlighet med de statliga bestämmelserna och att Rutsborgskolan tillgodoser elevernas behov av utbildning. Skolan bör dock se över ämnet elevens val, så att detta överensstämmer med förordningen. Dessutom bedömer inspektörerna att skolan behöver förbättra innehållet i den information som skolan delger elever och föräldrar.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

På Rutsborgskolan är alla pedagoger utbildade för det arbete de skall utföra. Skolan har utbildade speciallärare och inspektörerna bedömer att det finns stödresurser i tillräcklig utsträckning. En specialpedagog från den centrala resursenheten är knuten till Rutsborgskolan. Dennes huvudsakliga arbetsuppgifter är att vara ett stöd i elevvårdsarbetet, göra utredningar och tester samt vara kontaktlänk mellan skolan och Resursenheten. Vid rekrytering av personal följer skolan förordningen om registerkontroll.

En kompetensutvecklingsplan för tre år har arbetats fram i samverkan mellan individ, arbetslag och skolledning. Planen innehåller ett antal prioriterade områden kopplade till skolans utvecklingsområden exempelvis rörelse utifrån ett hälsoperspektiv, språkutveckling och konflikthantering. Arbetslagens kompetensutveckling skall följa de prioriterade områdena och personalens individuella kompetensutveckling skall ligga i linje med nationella och kommunala styrdokument.

Skolans resursfördelning har ett starkt fokus på elever med behov av stöd. Att så tidigt som möjligt kunna sätta in adekvata åtgärder för dessa elever ligger som grund för resursernas fördelning. Denna är öppen och diskuteras bland annat på klasskonferenser. Inspektörerna bedömer att det finns en flexibilitet inbyggd i resursfördelningssystemet. Personalen kan ge exempel på organisationsförändringar orsakade av elevers behov eller av utvärderingar av skolans arbete.

Lokalerna är ljusa, rymliga och välutrustade. Exempelvis finns utrustning för att utföra experiment i de naturorienterande ämnena, bra utrustade slöjdsalar och god tillgång på läromedel och datorer. På skolan finns ett skolbibliotek. Skolan har en ambition att vidareutveckla detta ytterligare. Inspektörsteamet bedömer att skolan tillhandahåller läromedel i tillräcklig omfattning och av god kvalitet för att kunna genomföra en tidsenlig utbildning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan använder sig av lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Inspektörerna gör vidare bedömningen att skolans lokaler, datorer och annat pedagogiskt material håller sådan standard att eleverna kan erbjudas en fullgod tidsenlig utbildning.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Rutsborgskolan övergripande är god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- handlingsplanen mot kränkande behandling är i behov av mera konkreta åtgärdsbeskrivningar och behöver kompletteras att även omfatta vuxnas beteende,
- elevernas inflytande så att detta inte blir avhängigt av den enskilde läraren. Eleverna bör i större utsträckning få delta i val av stoff och arbetsmetoder så att inflytandet får en mera kvalitativ karaktär,
- förtydligande av skolans kunskapsmål samt förbättrade kunskapsuppföljningar i skolans samtliga ämnen bland annat för att elever och föräldrar skall ges en mera heltäckande information i samband med utvecklingssamtalen,
- övergången mellan årskurs 6 och 7 för att förbättra den ömsesidiga informationen om eleverna som ett led i att stärka skolans uppföljnings- och kvalitetsarbete,
- pedagogiska ledarskapet för att skapa en gemensam pedagogisk plattform och göra nationella och lokala styrdokument till levande dokument,
- informationen till elever och föräldrar för att öka dessa gruppers kunskaper om skolans mål och innehåll så att en högre grad av delaktighet i skolans inre arbete kan åstadkommas och
- elevens val så att eleverna för fördjupning och breddning erbjuds ett allsidigt urval av skolans ämnen.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Föräldrar har inte varit delaktiga i framtagandet av skolans arbetsplan (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2005-03-04

Lund

Per Ingvar de la Motte

Ebba Svartz